

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

ОВОС-68
14 Юни 2024 г., София

Относно: Процедура по оценка на въздействието върху околната среда в трансграничен контекст за проект „Разработване на оловни, цинкови и медни руди от мини „Подвирови“ и „Поповица“ в района на Караманица, община Босилеград“, Република Сърбия, в съответствие с чл. 3 от Конвенцията за оценка на въздействието върху околната среда в трансграничен контекст (ESPOO)

Уважаема госпожо Вуйович,

С настоящото писмо потвърждавам получаването на писмо с Рег. № 0004878622023/24.04.2024, с което ни представяте информация съгласно чл. 3 от Конвенцията по оценка на въздействието върху околната среда (Конвенцията от Еспоо) за изработена от „Босил-метал“-Босилеград оценка на въздействието върху околната среда за проекта за откриване на мини за добив на Pb, Zn и Cu руда от рудните пластовете „Подвирови“ и „Поповица“ в района на Караманица край Босилеград, изграждане на флотационно съоръжение за обогатяване на рудата със спомагателни съоръжения и изграждане на флотационно хвостохранилище.

Г-жа Ирена Вуйович
Министър на опазването на околната среда на Сърбия
22-26, Немањина Str.
11000 Белград Сърбия

След подробно разглеждане на предоставената информация и въз основа на проведени консултации с външни институции и ведомства, в т. ч. Министерство на здравеопазване, Басейнова дирекция заподнобеломорски район, общински органи и др. и съобразно депозираните становища изразяваме следните бележки по проекта:

София, 1000, бул. „Кн. Мария Луиза“ 22

Тел: +359(2) 940 6194, Факс: +359(2) 986 25 33

I. Забележки по компоненти и фактори на околната среда

По отношение на компонент „води“:

Докладът за ОВОС съдържа анализ и оценка на вероятните значителни въздействия върху околната среда, включително вторични, кумулативни, трансгранични, синергични/едновременни, краткосрочни, средносрочни и дългосрочни, постоянни и временни, положителни и отрицателни въздействия от реализиране на инвестиционното предложение върху съответните екологични аспекти (биоразнообразие, почви, води, въздух и др.), като същевременно са предложени мерки за смекчаване на въздействието от реализиране на дейностите, включително мерки за предотвратяване, намаляване или компенсирание на неблагоприятните въздействия.

В доклада се констатира следните непълноти и неточности:

- Поради некоректен превод много от термините в текста, които не са точно преведени, нямат ясно значение и в много от случаите текстът остава неразбираем; например – флотационно депо/ флотационно отвално място/ флотационно отпадъчно пространство – не е ясно доколко тези изрази съответстват на термина „шламохранилище“.

- Много от фигурите и таблиците, които съдържат важна информация не са преведени;

- Представените в т. 5. Преглед на състоянието на околната среда на местоположението и близката околност на разглеждания ДОВОС данни за състоянието на повърхностни води, подземни води и минни води в района на мини „Подвирови“ и „Поповица“, включително данните от изпълнената „Програма за проследяване на качеството на повърхностните и отпадъчните води на територията на община Босилеград“ за реките Драговищица, Любацка, Караманица и Бистарска за 2023, 2022 и 2021 година са представени в таблици от 5.14 до 5.18, но към доклада липсват оригиналните протоколи от изпитване на съответната акредитирана лаборатория. В таблиците са посочени действащите стандарти/норми за съответните замърсители в законодателството на Р Сърбия, но липсва информация по какви аналитични методи са извършени анализите и в каква форма са определяни металите мед, цинк и олово – обща или разтворена форма. Това е от съществено значение, за да се направи коректно сравнение със съответните стандарти и норми за тези замърсители в повърхностните води в Р България, като българските стандарти се отнасят за разтворената форма на металите. Липсва анализ на съответствието между параметрите в класификационната система за оценка на екологичното състояние на повърхностните води съгласно законодателството на Р Сърбия и тези на Р България;

- Координатите на граничните точки на находището и шламохранилището да бъдат представени в Координатна система WGS 84;

- При извършената оценка на актуалното екологично състояние на повърхностните води в т. 5 на Доклада е идентифицирана и подчертана липсата на резултати от мониторинг на хидробиологични и хидроморфологични елементи за качество, което снижава достоверността на направената оценка на екологичното състояние и поражда необходимостта от изготвяне на нова оценка, с по-висока достоверност. Тази липса е посочена на няколко места в доклада;

• Резултатите от изпитване на подземните води, които са анализирани, за да се оцени актуалното им състояние и резултатите от радиологичните изпитвания на води - таблица 5.19. и таблица 5.20 в доклада също са само в табличен вид, без приложени протоколи от лабораторно изпитване. Поради тази причина е необходимо да се представят протоколите от акредитирана лаборатория;

• В доклада липсва анализ на данни от проведен мониторинг на седименти – речни и езерни, особено по отношение на присъствието в тях на тежките метали;

• В т. 6. Описание на възможните значими въздействия на проекта върху околната среда на разглеждания ДОВОС, считаме че не са разгледани и оценени достатъчно подробно следните възможни значими въздействия:

- Не е проучено и оценено просмукването на води от отпадъчното пространство на флотационното шламохранилище. Киселинните дренажни води и просмукващите и филтриращите води от отпадъчни насипи могат да влияят на замърсяването на повърхностните и подземните води. Въздействието на киселите минни води върху качеството на околната среда води до освобождаването на метали от рудите в околната среда, правейки ги достъпни за водните организми. Тежките метали не могат да бъдат премахнати от водната екосистема чрез процеси на самопречистване, а се натрупват в утайката, където могат да влязат в хранителната верига чрез биомагнификация. Поради това утайката представлява значим източник на тежки метали;
- Не са разгледани достатъчно подробно всички възможни рискове от аварии при повреда на тръбопроводни системи или разрушаването на стената на флотационното хвостохранилище при природни явления като интензивно снеготопене, преминаване на високи води и поройни наводнения, земетресения, ерозионни и свалищни дейности в района на хвостохранилището, при които хвостохранилището може да прелее или стените му да бъдат разрушени с последици в трансграничен аспект - залпови замърсявания и изтичане на утайки и отпадъчни води на целия водосбор на река Драговищица, включително и на територията на Р България;
- Не е оценено понижението на нивото на подземни води при различните дейности като транспорт на руда и отпадъци, дробене, мелене и флотация на руда, както и депониране на отпадъци;
- Не е оценено въздействието от дифузен пренос на замърсители по въздуха и последващо отлагане в почвата и в повърхностните води, включително и във водосбора на река Драговищица на територията на Р България – прах, газовете NO_x , CO , SO_2 , други газообразни продукти след дейностите по взривяване, летливи органични съединения, полиароматни въглеродороди – ПАУ, полихлорирани бифенили - PCB. Сухите повърхности на флотационния отпадък (повърхностни емитери) при определени природни условия (дефицит на влага, висока температура, увеличена скорост на вятъра) стават значими емитери на прах. Замърсяването на въздуха със суспендирани частици ще доведе до замърсяване по дифузен път на повърхностните води и откритите части на подземните води;

В Доклада за ОВОС не са застъпени и не са оценени изчерпателно и подробно възможните значими въздействия на проекта върху околната среда в трансграничен аспект, в това число въздействията върху повърхностните води, подземните води и зоните за защита на водите във водосбора на река Драговищица на територията на Р България. Възможните такива въздействия са описани в писмо на МОСВ с изх. № ОВОС-68/20.09.2021 г., съгласно което са:

- *Потенциални залпови замърсявания и изтичане на големи количества утайки и отпадъчни води с много висока концентрация на Рb, Zn, Си и други метали от флотационното хвостохранилище в река Караманица ще доведе до трансгранична екокатастрофа във водосбора на река Драговищица със значителни негативни последици, включително и за територията на Република България;*

- *Влошаване на химичното състояние на подземните водни тела BG4G0000QN006, Порови води в кватернер-неоген-Кюстендил и BG4G001PtPz125, Пукнатинни води във Влахино-огражденско-малешевско-осоговски метаморфити, изразяващо се в осъществяване на химична интрузия на Рb, Zn, Си, други метали и органични замърсители в подземните води от повърхностните води на река Драговищица;*

- *Възможното влошено състояние на повърхностните и подземните води на територията на Р България, ще ограничи действащи права на водоползватели в района – за питейно-битово водоснабдяване на населени места в поречието на река Драговищица, за напояване на земеделски земи и други цели на водовземане;*

- *Ще бъде влошено качеството на водите в зоните за защита на водите за питейно-битово водоснабдяване (ПБВ): BG4DGW001PtPz125 и BG4DGW0000QN006 – определени по смисъла на чл. 119а, т.1 от Закона за водите, както и на защитените зони по Директивата за местообитанията BG0000294 Кършалево и BG0000295 Долни Коритен – определени по смисъла на чл. 119а, т.5 от Закона за водите. Негативното въздействие ще доведе влошаване на природозащитния статус на съответните Зони за защита на водите (ЗЗВ).*

- *В представената информация не са анализирани в достатъчна степен наличие, разпространение и въздействие на вещества и замърсители, определени с Директива 2008/105/ЕО и Директива 2013/39/ЕС, както и други специфични замърсители, определени съгласно Директива 2000/60/ЕИО, като точков и дифузен източник на замърсяване на водите и почвите, както пряко, така и чрез пренос по въздуха. Необходимо е да се изпълнят горепосочените действия и да се предвидят мерки за предотвратяване на въздействието.*

- *Следва да се разгледат веществата и елементите, които ще попаднат във водите при измиване на съоръженията и съответно въздействието им.*

- *Следва да се разгледат всички замърсители, техния кумулативен ефект при попадането в повърхностните води и свързаните с тях подземни води, които също може да бъдат повлияни, а с това и ползването на водите на р. Драговищица и подземните водни тела, и да се предвидят съответни мерки за пречистване на отпадъчни води или на води, изтичащи от мините и прилежащата зона с цел недопускане на пряко или косвено замърсяване на водите с олово, цинк или мед.*

- Следва да се предвидят съвременни пречиствателни съоръжения за отпадъчните води, които да пречистват всички очаквани замърсители, съобразно инвестиционната дейност в отпадъчните води.

- Не е разгледан в достатъчна степен риска за околната среда и човешкото здраве при възникване на аварийни или нерегламентирани ситуации. Необходимо е да се разгледа риска и да се предвидят мерки за предотвратяване на въздействието при възникване на такива ситуации.

- Проектта предвижда хвостохранилището да се изгради в речното корито на р. Караманичка, приток на р. Голяма, която се влива в р. Драговищица, която е трансгранична река и постъпва в България. Река Караманичка се предвижда да преминава през тунел, което създава риск за изнасяне на замърсени води от хвостохранилището при интензивни валежи. Необходимо е да бъде оценен този риск и да се предвидят мерки за недопускане.

- Констатираните съществени липси и пропуски по отношение на представянето и оценката на възможните значими въздействия на проекта върху околната среда, посочени в разглеждания ДОВОС от авторите му водят до това, че за недостатъчно добре застъпените и оценени въздействия (включително и тези в трансграничен аспект) в т.8 Описание на мерките, предвидени с цел предотвратяване, намаляване или отстраняване на въздействията върху околната среда от Доклада не са идентифицирани, разработени и предложени достатъчно подходящи мерки за намаляване и ликвидиране на тези възможни въздействия.

- В разработката се заключава, че в контекста на Конвенцията за трансгранично замърсяване – Конвенцията от Espoo, въз основа на наличната в момента информация, не се очакват трансгранични въздействия, нито при нормална работа, нито при аварийни ситуации. Считаме, че неправилно е направено такова заключение и същото не е обосновано и подкрепено с анализи на всички рискове

- Границата с България се намира в непосредствена близост до самата мина. Необходимо да се осигури достатъчно голямо отстояние от границата с Република България, за да се ограничи въздействието само на територията на Република Сърбия, предвид възможното трансгранично въздействие от дейността, в т.ч. и от предвидените взривни дейности, върху река Драговищица и река Струма на българска територия и на подземните водни тела в района, които се използват и за питейно-битово водоснабдяване в тези поречия, почвите и здравето на българските граждани.

- Предложените смекчаващи мерки не са достатъчно конкретни и не гарантират защита на трансграничните водни ресурси.

- Докладът не включва адекватна оценка на кумулативните ефекти, които могат да възникнат от комбинацията на този проект с други съществуващи или планирани проекти в региона и риска от замърсяване на води, почви и въздух.

Констатираните съществени липси и пропуски по отношение на представянето и оценката на възможните значими въздействия на проекта върху околната среда, посочени в ДОВОС от авторите му (и в следствие установени и от българските компетентни органи) водят до това, че за недостатъчно добре застъпените и оценени въздействия (включително и тези в трансграничен аспект) в т.8 „Описание на мерките, предвидени с цел предотвратяване, намаляване или отстраняване на въздействията

върху околната среда“ от Доклада не са идентифицирани, разработени и предложени достатъчно подходящи мерки за намаляване и ликвидиране на тези възможни въздействия.

Въз основа на гореизложеното, предоставеният Доклад по оценка на въздействието върху околната среда в трансграничен контекст за проект „Разработване на оловни, цинкови и медни руди от мини „Подвирови“ и „Поповица“ в района на Караманица, община Босилеград“, Република Сърбия е непълен по отношение на компонент води и следва да бъде допълнен, съобразявайки се с гореописаните констатации и бележки.

Реализирането на инвестиционно предложение за експлоатация на руди от олово, цинк и мед от описаните находища ще доведе до замърсяване на р. Драговищица, която е трансгранична река и неминуемо ще се замърси и р. Струма, на която р. Драговищица е един от основните притоци в кюстендилския регион. Това означава и потенциално замърсяване на основните водоизточници за напояване в района, както и на редица питейни водоизточници.

По отношение на компонент „атмосферен въздух“:

След преработването на доклада и последващото му оценяване, в решението по ОВОС да се зложат конкретни изисквания, с които да се гарантира, че при реализиране на проекта се предприемат всички необходими мерки за ограничаване и свеждане до минимум на неорганизираните прахови емисии в атмосферния въздух от дейностите на територията на мините, а също и за ограничаване на емисиите, организирани и неорганизираните, при последващата му експлоатация.

В допълнение Ви информираме, че на интернет страницата на Европейската агенция по околна среда е публикувана актуалната версия на ръководството за инвентаризация на емисиите на замърсителите от 2023г. (EMEP/EEA Air Pollutant Emission Inventory Guidebook 2023): <https://www.eea.europa.eu/publications/emep-eea-guidebook-2023> , което следва да се вземе предвид в бъдещи доклади по оценка на околната среда.

По отношение на фактор „отпадъци“:

В т. 3.6. „Видове и количества на емитираните газове, вода и други течни и газообразни отпадъчни материали“ и в т. 3.6.1. „Параметри, на базата на които се извършва характеризацията и класификацията на отпадъците. Определяне на индексен номер според Каталога за отпадъци“ е представена информация за извършена класификация на отпадъците по шестцифрени кодове, които съответстват на Списък на отпадъците от Решение на Комисията от 18 декември 2014 година за изменение на Решение 2000/532/ЕО, отнасящо се до списъка на отпадъците съгласно Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, като прогнозни количества на образуване са определени само за някои видове отпадъци. Така представена информацията е непълна и не може да се направи коректна оценка на потенциалните въздействия, които ще окажат образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве. В тази връзка докладът следва да се прецизира по отношение на:

- видове отпадъци, образувани по време на изграждане на мината и прогнозните им количества;
- видове отпадъци по време на експлоатация на мината и прогнозните им количества;

- допълнителна информация за нормативните актове, въз основа на които ще се предават образуваните отпадъци, за последващо третиране.

II. По отношение на въздействието на ИП върху човека и възможния здравен риск от осъществяването на инвестиционното предложение:

Съгласно предоставената документация експлоатационното поле на разглежданото инвестиционно предложение обхваща територията на находищата „Подвирови“ и „Поповица“ (Конъев камик) в района на с. Караманица, община Босилеград, Република Сърбия, както и територията между тях и там където е планирано да се изгради флотация и хвостохранилище.

Инвестиционното предложение предвижда експлоатацията на закрит (подземен) рудник за добив на оловно-цинкова руда по взривен способ, нов флотационен завод, флотационно съоръжение за обогатяване на рудата, хвостохранилище за депониране на флотационния отпадък и помощни съоръжения. След предварителен пилотен добив, понастоящем е планиран тринадесетгодишен период на експлоатация с годишен капацитет 250 000 т/год за двете находища (125 000 т/год. за всяко находище).

Процедурата се разглежда в трансграничен аспект поради близкото местоположение на обекта до границата с Република България.

Районът на инвестиционното предложение се намира в югоизточна Сърбия, на 35 км югозападно от гр. Босилеград, на южните склонове на планинския масив Бела вода. Водосборът е на р. Караманичка, която след 20 км се влива в р. Драговищица преди нейното навлизане в Р. България.

Независимо от близостта на инвестиционното предложение до границата на Република България в ДОВОС не са посочени засегнатите от българска страна населени места, зони и територии и обекти, подлежащи на здравна защита, както и конкретните отстояния до същите. В тази връзка здравната оценка в трансграничен аспект има общ характер, поради което е необходимо ДОВОС да се допълни като се разгледат и оценят факторите и компонентите на околната и жизнената среда на територията на Република България предвид следните констатации по отношение на рискове и недостатъчност на информация:

1. Представената в ОВОС технология за разработване на находището не изключва вероятността за химично замърсяване на повърхностните и подземни води. Това се отбелязва и от експертите, изготвили доклада за ОВОС с описанието на значим риск от въздействие със съответните негативни последици в Таблицы 6.14, 6.16 и 6.17. Рисковите отпадъчни води (основно рудничните води и технологични води от флотацията) са потенциален замърсител, особено при аварийно изпускане на води от съоръжението, което е възможно да настъпи по технически причини, при екстремни климатични събития, напр. интензивни валежи и др. Дори и в нормален режим на експлоатация, поради планираното използване единствено на гравитационно пречистване (утаители), съществува риск от замърсяване с руднични води на повърхностния естествен водоприемник (р. Караманичка) и от там и водите на р. Драговищица, вкл. и на територията на Република България, а в отдалечен аспект и на водите на р. Струма.

По време на експлоатация на находището се налага отводняване на минните галерии, което ще доведе до промени в количеството и посоките на движение на подземните води и хидравличните градиенти. Също така, през целия работен живот

на мината, както и след затварянето ѝ, се очаква да се формират руднични води, които могат да повлияят на замърсяването на повърхностните и подземните води.

Горепосоченото се подкрепя и от аналитични резултати за качеството на повърхностните и подземните води „преди“ и „след“ настоящото пилотно флотационно съоръжение, представени в ОВОС. В таблици 5.9 и 5.10 прави впечатление, че при повърхностните води електропроводимостта се променя от 20,3 S/cm нагоре от пилотното съоръжение до 214 S/cm надолу от него, разтворения кислород също се променя от 9,8 mgO/l на 8,9 mgO/l, хлориди от 5 mg/l на 8 mg/l, сулфати от 6,66 mg/l на 43,7 mg/l.

В таблица 5.19, представяща качеството на подземните води, се забелязва промяна на електропроводимостта от 164 μ S/cm до 477 μ S/cm, хлориди от 6 mg/l до 12 mg/l, сулфати от 10,5 mg/l до 141 mg/l, бикарбонати от 164, 7 mg/l до 201 mg/l, общата твърдост от 5,7 N до 22, 2 N.

Анализирайки тези данни може да се направи извода, че в резултат на рудодобивната и флотационната дейност се генерира отчетливо замърсяване на повърхностните и подземните води.

Поради това, особено важно в трансграничен контекст е да се гарантира от възложителя изграждането на допълнителни технически съоръжения за пречистване на отпадъчните води до изискуемите екологични норми за заустване чрез изграждане на пречиствателни съоръжения за химично и физикохимично третиране на отпадъчните води, тъй като в проекта не са предвидени подобни съоръжения. Следва да се осигури надежден мониторинг на качеството на заустените отпадъчни води с оглед тяхното съответствие с индивидуалните емисионни ограничения.

От доклада за ОВОС не става ясно, какъв процент от производствените отпадъчни води са предвидени за използване в оборот, поради което същия следва да се допълни с тази информация.

Доклада за ОВОС не представя доказателства от математично моделиране за границите на потенциално разпространение на замърсители посредством повърхностните и подземните води при аварийни ситуации. Направените изводи са декларативни и не стъпват на прогностични сценарии за замърсяване, поради което не могат да послужат за оценка на въздействието върху качеството на питейната вода, включително в трансграничен контекст за водоизточниците в Р. България по течението на р. Драговищица. Предвид това, ДОВОС следва да се допълни и с тази информация в описания аспект.

Във връзка с всичко гореизложено и предвид топографията на прилежащия планински терен, горепосочените отстояния и извършеният преглед на характеристиките на инвестиционното предложение от доклада за ОВОС, може да се обобщи, че един от основните вектори за потенциално трансгранично замърсяване от дейността на обекта представляват повърхностните води. Евентуално влошаване на качеството на водите на р. Караманичка, съответно и на р. Драговищица от замърсени руднични или флотационни води, хвост, попадане и излужване на опасни реагенти, отпадъци или замърсени почви в речното корито, представлява потенциален здравен риск за населението на Република България.

Предвид обстоятелството, че в Кюстендилската котловина през летния, сух сезон водите на реката се използват за напояване, а на около 5 км нагоре от Босилеград по течението на реката е изграден Лисинския язовир, водите на който се използват за

водоснабдяване на Босилеград, здравният риск за населението от нейното замърсяване може да се счита за висок, вкл. и по пътя на агрохранителната верига чрез консумация на продукти, напоявани при отглеждането им със замърсени води.

По повод описания по-горе здравен риск, свързан с разпространение на замърсявания чрез повърхностните води, в трансграничен аспект в ДОВОС следва да се разгледа и оцени, вкл. и на територията на Република България рискът за всички засегнати населени места по поречието на р. Драговищица, а не само най-близко разположените. В тази връзка от здравна гледна точка в ДОВОС следва да се оцени риска и за водите от водовземните съоръжения, използвани за питейно-битово водоснабдяване за всички населени места по поречието на р. Драговищица.

2. В доклада по ОВОС не са разгледани токсикологичните характеристики на калиевия етил ксантат (ксантогенат) (CAS 140-89-6) и потенциалните здравни ефекти при експозиция, което е пропуск и следва да се допълни.

3. В доклада за ОВОС не са представени данни за други промишлени предприятия или дейности, които са потенциални източници за замърсяване на жизнената среда на територията на община Босилеград. Не е извършена преценка на възможностите за комбинирано, комплексно, кумулативно и отдалечено действие на установените фактори, вкл. и в трансграничен аспект, поради което същия следва да се допълни.

4. Докладът по ОВОС не представя в достатъчна дълбочина здравно-демографските характеристики на потенциално засегнатото население, с оглед преценка за допустимостта на инвестиционното предложение. Не са представени демографските показатели за община Босилеград и населените места по протежението на р. Караманичка и р. Драговищица, вкл. и на територията на Република България. Не са представени данни за общата и специфична заболяемост на населението по нозологични единици и данни за смъртността по причина за смъртта за община Босилеград при сравнение с данните на окръжно ниво (Пчински окръг) и за страната. В доклада следва да се допълни такава информация.

5. В изследването за ОВОС липсват данни от провеждан радиологичен мониторинг в района на находище „Поповица“. Посочено е, че се предвижда провеждането на радиологичен мониторинг на почви и води по време на експлоатацията на съоръженията, но не е посочена честотата. В тази връзка в доклада за ОВОС следва да се посочат данни за съдържание на радионуклиди в руда от двете находища, както и данни за почви и води в района на находище „Поповица“.

Изказваме категорично становище против предвиденото използване на цианиди при обработката на рудата. В класа на циановите съединения (цианидите) влиза голям брой силно токсични вещества, които се отличават с бързо действие върху човешкия организъм. Циановите съединения имат множество нотификации по отношение на редица класове на токсичност. Най-токсични са натриевият и калиевият цианиди (NaCN , KCN), които имат добра разтворимост във вода и образуват цианиден анион (CN^-) в значителни концентрации. Неговото действие се състои в блокиране на окислителните ферменти, в резултат на което се спира дишането на тъканите. Подобно е действието и на всички останали цианови съединения, които са способни да отцепват в организма циановодород, или да образуват цианиден анион. В подкрепа на това заключение е примерът с екологичните и здравни последици от цианидния

разлив от хвостохранилището при Байа Маре (Румъния) през 2000 г., който доведе до екологична катастрофа в басейна на р. Тиса. Активни са множество инициативи на Европейския парламент и на националните правителства за въвеждане на забрана за използването на цианидната технология, включително има приета Резолюция на Европейския парламент от 2010 г. относно обща забрана за използване на цианид в минните технологии на територията на Европейския съюз. Цианидното извличане на метали от рудата има равностойни и сравнително по-безопасни алтернативи с оглед опазване на околната среда и човешкото здраве, например чрез използването на други реагенти за излужване.

Горното се подкрепя и от становището на авторите на ДОВОС, представено в т.4.3.2., че в инвестиционното предложение е „...приложен остарял избор на реагенти, според който натриевият цианид (NaCN) се използва като депресант на цинка. В съвременната минна практика натриевият цианид е изключен от употреба поради възможни негативни последици за околната среда, водата, въздуха, почвата, живите организми. В съоръженията за подготовка на руда на Босил-Метал до момента не е разглеждан процесът на промяна на флотационните реагенти и замяната на цианида с някой от другите реагенти. Като се има предвид, че алтернативата съществува (доказано в световната практика), необходимо е мината да разгледа, в съответствие с обичайната практика, замяната на цианида с по-малко токсичен и екологично приемлив реагент“.

Считаме, че Докладът за ОВОС представя технология, която е потенциално опасна в трансграничен контекст, вкл. и поради прилагането на цианидно извличане на полезните изкопаеми и поради риска от миграция на замърсители по воден път. Инвестиционното предложение не предвижда пречиствателни съоръжения за промишлените отпадъчни води с физикохимично и химично пречистване, включително неутрализация на активната реакция (pH), преди заустване в естествените повърхностни водоприемници. От здравни позиции, това е сериозен технологичен недостатък, който не гарантира опазване на чистотата на повърхностните и подземни водоизточници в трансграничен контекст.

Предвид всичко гореизложено от здравна гледна точка не може да се даде положителна оценка за допустимост на инвестиционното предложение.

III. Обществен интерес и обществено обсъждане

Провеждане на обществено обсъждане следва да бъде извършвано след като Доклада за ОВОС бъде оценен положително от страна на компетентния орган.

След осигурения обществен достъп до документацията по ОВОС от българска страна, са налични становища от сдружения и организации, които Ви предоставяме с настоящото писмо, с цел съобразяване и с изложените в тях мотиви, препоръки и бележки при провеждането на процедурата по ОВОС в трансграничен контекст.

Предвид чувствителността на инвестиционното предложение, настоявам след отстраняване на забележките по доклада да бъде организирано обществено обсъждане на инвестиционното предложение и на територията на Република България (в гр. Кюстендил и гр. София).

Въз основа на всичко гореизложено, Ви информираме, че информацията в Доклада за ОВОС следва да бъде преработена и допълнена, съобразно описаните забележки и представена отново до Р България за произнасяне.

Моля, приемете, уважаема г-жо министър, моите най-високи почитания и готовност за успешно бъдещо сътрудничество.

Приложения:

- 1. Копие на становище на Сдружение „Еко Сурдулица“ с вх. № ОВОС-68/11.06.2024 г.*
- 2. Копие на становище на Сдружение „Балканка“ с вх. № ОВОС-68/10.06.2024 г.*
- 3. Копие на становище на Община Кюстендил с изх. № 92-00-348/28.05.2024 г.*
- 4. Копие на становище от Инициативен Комитет Малко Белово, град Белово с вх.№ ОВОС-68/13.06.2024 г.;*
- 5. Копие на становище от Инициативен комитет при селата Горнослав, Долнослав, Червен, Орешец и Добростан с вх.№ ОВОС-68/13.06.2024 г.*

Искрено Ваши,

Петър Димитров
Министър на околната среда и водите